

Številka: 3562-1704/2023-5
Datum: 14. 4. 2023

IBE d.d.
Hajdrihova ulica 4

1000 Ljubljana

ZADEVA: **HE Brežice / Fotonapetostne elektrarne (FE) na brežinah pretočne akumulacije HE Brežice na deponijah sedimentov D1 in D2 in brežinah B2 in B3, k.o. Šentlenart, k.o. Krška vas, k.o. Drnovo - projektni in drugi pogoji v postopku pridobitve gradbenega dovoljenja**

Z vlogo z dne 30. 3. 2023, prejeto dne 3. 4. 2019, ste zaprosili naslovni zavod za izdajo projektnih in drugih pogojev za gradnjo HE Brežice / Fotonapetostne elektrarne (FE) na brežinah pretočne akumulacije HE Brežice na deponijah sedimentov D1 in D2 in brežinah B2 in B3, znotraj k.o. Šentlenart, k.o. Krška vas in k.o. Drnovo kot je razvidno iz IZP proj. št. IBBR-A200/129, marec 2023, ki ga je izdelal IBE, d.d., svetovanje, projektiranje in inženiring, in kot pooblaščenec investitorja, HESS, d.o.o., Cesta bratov Cerjakov, 8250 Brežice, poleg pooblastila priložil vlogi.

Projektne in druge pogoje izdajamo v povezavi s 141. členom Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 199/21 in 105/22 – ZZNŠPP; v nadaljevanju: Gradbeni zakon) na podlagi določil 105. in 105. a člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10; v nadaljevanju: ZON), 3. odstavkom 42. člena Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Uradni list RS št. 130/04, 53/06, 38/10, 3/11) in skladno z 42. členom Gradbenega zakona.

Opis posega

HESS načrtuje izgradnjo več fotonapetostnih elektrarn in njihovih sklopov (v nadaljevanju FE) na jezovnih nasipih in območjih za odlaganje sedimentov pretočne akumulacije HE Brežice. S tem bi izkoristili primerno osončene proste površine in proti jugu obrnjene brežine nasipov ter povečali proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov. Zaradi velikih površin z relativno ugodnim osončenjem na južnih bregovih nasipov, je teoretično ocenjena skupna moč potencialno lahko celo do 13 MW, od tega 8,7 MW panelov FE na levem bregu in pribl. 4,2 MW na desnem bregu. Skupna površina postavljenih panelov je 6,1ha, skupna površina ograjenega območja pa 11,6ha.

Sklopi fotonapetostne elektrarne bodo vgrajeni na naslednjih lokacijah:

- območje za odlaganje sedimentov D1,
- območje za odlaganje sedimentov D2,
- nasip na območju nasipov B2,
- nasip na območju nasipov B3.

Višina podstavkov mora zagotavljati vzdrževanje površine pod njimi in mora biti tolikšna, da je zagotovljena zahtevana varnostna višina glede na poplavne vode, v tem primeru je upoštevana namestitev nad gladino Q100 z varnostno višino najmanj 0,5 m.

Ograja bo na območju D2 postavljena na način, da bo omogočala vstop male divjadi (na najmanj treh 10 metrih odsekih bo ograja dvignjena za 30 cm od tal) in odmaknjena vsaj 20 m od vzdrževalne poti, ki poteka ob desnem bregu Močnika, z namenom vzpostavitve koridorja za divjad zaradi ekološke povezljivosti območja. Del sklopov bi bil priključen v obstoječe 10,5 kV stikališče HE Brežice, del v 20 kV distribucijsko omrežje.

Stanje

Izgradnja HE Brežice z vsemi pripadajočimi objekti je izredno kompleksna zadeva. Zavod je v postopku sodeloval tako na fazi CPVO in PVO. Iz predmetnih postopkov je izhajal tudi širok nabor ureditev za naravo. Prav tako smo kasneje s strokovnimi mnenji sodelovali v postopku izdaje naravovarstvenega soglasja pri gradnji vodnega centra (št. 6-II-488/2-O-16/BK, 3562-0224/2022-2) in v postopku sprejetja Odloka o določitvi plovbnega režima na reki Savi na območju akumulacijskega bazena hidroelektrarne Brežice (6-II-397/2-O-17/BK in 6-II-397/4-O-17/BK) in v postopku Določitve plovbnega območja na reki Savi na območju akumulacijskega bazena hidroelektrarne Brežice (6-II-135/1-O-18/BK, 6-II-135/3-O-18/BK). Vsi ti dokumenti na čelu z Uredbo o državnem prostorskem načrtu za območje hidroelektrarne Brežice (Uradni list RS, št. 50/12 in 69/13) predstavljajo podlago in osnovo za širšo rabo območja, zato je potrebno pri načrtovanju upoštevati vse te dokumente.

Na predmetnem območju je že zgrajena fotovoltaična elektrarna na območju D3, za katero smo v sklopu umeščanja v prostor sodelovali v postopku OPPN z naravovarstvenimi smernicami in naravovarstvenim mnenjem, ter v okviru izdaje gradbenega dovoljenja (mnenje št. 6-II-78/2-O-20/BK z dne 17. 3. 2020 in 6-II-254/2-O-21/BK z dne 5. 5. 2021).

Za FE na območju D2 smo že pripravili mnenje v okviru priprave OPPN za umestitev fotonapetostne elektrarne na območju odlagališča za sedimente D2 na območju HE Brežice, št. 3563-0018/2022-6 z dne 1. 3. 2023 in 3563-0018/2022-9 z dne 11. 4. 2023, ki ju povzemamo tudi v predmetnem strokovnem mnenju.

1. Strokovno mnenje s pogoji v postopku presoje sprejemljivosti posega na varovana območja (območja Natura 2000 in zavarovana območja)

Strokovno mnenje v postopku presoje sprejemljivosti posega na varovana območja izdajamo skladno s 105.a členom ZON in 3. odstavkom 42. člena Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Uradni list RS št. 130/04, 53/06, 38/10, 3/11).

Na podlagi prejete vloge in dokumentacije ugotavljamo, da se lokacija oziroma daljinski vpliv obravnavanega posega nahaja na naslednjih varovanih območjih:

Preglednica 1: Posebna varstvena območja (območja Natura 2000)

Ime območja Natura 2000	Koda	Uradna objava
Vrbina	SI3000234	Uradni list RS, št. 49/2004, 110/2004, 59/2007, 43/2008, 8/2012, 33/2013, 35/2013 - popr., 39/2013 - Odl. US, 3/2014, 21/2016 in 47/18

Glede na status območja, lokacijo in vrsto posega ugotavljamo, da je treba izvesti presojo sprejemljivosti posega na naravo po 105.a in 33.a členu ZON skladno s Pravilnikom o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja. Presajo sprejemljivosti izvede upravni organ ob izdaji gradbenega dovoljenja na podlagi našega končnega mnenja po 43. členu Gradbenega zakona, v okviru katerega bomo preverili skladnost dokumentacije s podanimi pogoji.

V okviru postopka presoje sprejemljivosti podajamo ugotovitve o učinkih posega in varstvenih ciljih varovanih območij, na katere bi poseg lahko vplival ter podajamo omilitvene ukrepe v obliki projektnih in drugih pogojev.

Ocena vplivov posega na vrsto, ki je določena za to območje Natura 2000

Območje Natura 2000 Vrbina je opredeljeno za rogača, puščavnika, škrlatnega kukuja in ozkega vretenca ter HT Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (Festuco-Brometalia) (*pomembna rastišča kukavičevk) in HT Nižinski ekstenzivno gojeni travniki (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis).

Na območje traviščnih habitatnih tipov se skladno z grafičnimi prilogami ne posega, saj je priključek na omrežje na desnem bregu Save predviden po obstoječi javni poti na meji območja Natura 2000, zato ocenjujemo da nanje ne bo vpliva (A).

S predvidenimi deli se območje Natura 2000 preči na območju Močnika in posega na območje con rogača, puščavnika, škrlatnega kukuja in ozkega vretenca, na katere ocenjujemo vpliv posega kot nebistven ob upoštevanju omilitvenih ukrepov (C). Na drugih predelih (D2) ocenjujemo, da poseg ne bo bistveno vplival na kvalifikacijske vrste (B).

Za zgoraj naštete vrste je skladno z upoštevanjem Programa upravljanja z območji Natura 2000 pomembno ohranjanje obrežne zarasti, starejših sestojev mehcolesne loke, sušic, solitarnih starih votlih dreves.

Na podlagi 3. odstavka 42. člena Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Uradni list RS, št. 130/04, 53/06, 38/10 in 3/11) ocenjujemo, da poseg ob upoštevanju omilitvenih ukrepov ne bo škodljivo vplival na varstvene cilje in stanje vrst, zato sodi v velikostni razred C – nebistven vpliv z upoštevanjem omilitvenih ukrepov.

Vsebinska pravna podlaga, na podlagi katere izdajamo omilitvene ukrepe na območjih Natura 2000:

- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000), Uradni list RS, št. 49/2004, 110/2004, 59/2007, 43/2008, 8/2012, 33/2013, 35/2013 - popr., 39/2013 - Odl. US, 3/2014, 21/2016, 47/18 (7. člen)
- Program upravljanja območij Natura 2000 (2015–2020), (sklep Vlade Republike Slovenije št. 00719-6/2015/13 z dne 9. 4. 2015, popr. dne 28. 5. 2015 in 24. 3. 2016).

Za zmanjšanje možnih negativnih vplivov programa na stanje varovanih vrst ter njihovih habitatov podajamo skladno z določili 7. člena Uredbe o posebnih varstvenih območjih – območjih Natura 2000 in na podlagi Programa upravljanja z območji Natura 2000, naslednje omilitvene ukrepe v smislu projektnih drugih pogojev:

- Z deli se ne posega v obstoječo drevesno zarast (ostanki mehcolesne loke ob Močniku) – kar lokacijsko velja predvsem za ureditve na levem bregu reke Save.
- Deponija gradbenega materiala se organizira izven meje območja Natura 2000.
- Na območju Natura 2000 se ohranja obstoječo drevesno zarast; predvidene ureditve se umeščajo brez sekanja drevesne vegetacije. Prečenje priključka na omrežje se izvede s podvrtanjem pod potokom Močnik. Tako bomo ohranili osebke saproksilnih vrst hroščev, ki naseljujejo odraslo drevnino.

*Če se ocena vpliva uvrsti v velikostni razred C, vplivi na varstvene cilje posameznih varovanih območij in njihovo celovitost ter na povezanost skladno s 25. členom Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja niso škodljivi ob izvedbi omilitvenih ukrepov. Omilitveni ukrepi štejejo kot projektni in drugi pogoji. Skladno s 105.a členom Zakona o ohranjanju narave je v primeru odsotnosti škodljivih vplivov na varstvene cilje varovanih območij ocena vplivov gradnje objekta ugodna oziroma je gradnja takšnega objekta **sprejemljiva**.*

2. Strokovno mnenje s pogoji v postopku pridobitve gradbenega dovoljenja na območju naravnih vrednot

Strokovno mnenje v postopku pridobitve gradbenega dovoljenja na območju naravnih vrednot izdajamo skladno s 105. členom ZON.

Ugotavljamo, da se lokacija obravnavanega posega nahaja tudi na naslednjih naravnih vrednotah:

Preglednica 2: Naravne vrednote

Naravna vrednota	Ident. šte.	Zvrst	Pomen	Uradna objava
Močnik	8169	HIDR, EKOS, GEOMORF	drž	Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10 in 23/15 ter sklep št. 35600-46/17 z dne 16. 2. 2018

Na podlagi 5. člena Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot (Ur.l. RS, št. 52/2002, 67/2003) in Priloge 4 Pravilnika o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Ur.l. RS, št. 111/2004, 70/2006, 58/2009, v nadaljevanju Priloga 4 Pravilnika), se posegi na naravnih vrednotah hidrološke in ekosistemske zvrsti izvajajo le, če ni drugih prostorskih možnosti. V kolikor to ni izvedljivo, se poseg izvaja tako, da se izkoristijo vse tehnične in druge možnosti, da se naravna vrednota ne poškoduje in so njene vidne in funkcionalne lastnosti čim manj spremenjene. Skladno s točko 6.1.1. Priloge 4 Pravilnika se odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije izvaja na način in v obsegu, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere za živali. Skladno s točko 4.1.2. Priloge 4 Pravilnika se oblika in dno struge bistveno ne spreminjata.

Vsebinska pravna podlaga, na podlagi katere izdajamo naravovarstvene pogoje na območjih naravnih vrednot:

- ZON, 40. Člen
- Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10 in 23/15, sklep št. 35600-46/2017 z dne 16. 2. 2018 in 7/19)
- Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 52/02, 67/03);

Z namenom ohranjanja funkcionalnih in vidnih lastnosti naravne vrednote naj se dela izvajajo z upoštevanjem naslednjih naravovarstvenih pogojev v smislu projektnih pogojev:

- Z namenom minimalnega vpliva na območje naravne vrednote se linijski vodi (priključek na omrežje) na območju prečenja Močnika izvede s povrtavanjem na način, da se ohrani drevesno-grmovna zarast.
- Deponija gradbenega materiala se organizira izven meje naravne vrednote.

Preglednica 3: Ekološko pomembna območja in ostale vsebine ohranjanja narave

Ekološko pomembna območja	Koda	Uradna objava
Sava od Radeč do državne meje	ID 65800	Uredba o ekološko pomembnih območjih, Ur.l. RS št. 48/04, 33/13, 99/13 in 47/18
Habitati več zavarovanih vrst hroščev, dvoživk, plazilcev, ptic, vodnih sesalcev		Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 - odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14, 64/16; Uradni list RS, št. 46/04, 110/04, 115/07, 36/09 in 15/14
»Ukrepi za naravo«		Uredba o državnem prostorskem načrtu za območje hidroelektrarne Brežice (Uradni list RS, št. 50/12 in 69/13)

Na predmetnem odseku akumulacijskega bazena HE Brežice so bili skladno z 12.točko Uredbe izvedeni naslednji nadomestni habitati in mirna območja, ki so povezani z predmetnim posegom:

(3) Za nadomestitev naravovarstveno pomembnih habitatnih tipov v gramoznici Vrbina ter na gozdnih in travniških površinah, ki bodo trajno izgubljeni zaradi ureditve bazena in odlagališč sedimenta, se uredijo nadomestni habitati, s katerimi bodo zagotovljene ugodne razmere za razvoj naravne sukcesije in vrst. Nadomestne gramoznice NH1, NH2, in NH5.

(4) Na brežinah ter po nasipu NH1 in NH2 se zasadijo obrečno vrbovje, jelševje in jesenovje ter dob.

(10) Kot mirna območja se urejajo vsi nadomestni habitati, pa tudi površine ob sotočju Save in Krke ter obrežja akumulacijskega bazena in sam akumulacijski bazen na odseku dolvodno od načrtovanega mostu pri

Žadovinku do odlagališč za sedimente ter obrežja akumulacijskega bazena vzdolž nadomestnega habitata NH5 in razširjenih brežin z gnezdilnimi stenami.

(11) Plitvine s trstičji se izvedejo v bazenu vzdolž desne brežine okvirno med km 744 330 in km 745 130 ter vzdolž leve brežine med km 745 120 in km 745 640, delno pa se zasadijo z grmovnicami, tako da bo omogočeno tudi gnezdenje malega martinca.

(12) Za gnezdenje vodomca se na vsaj desetih lokacijah na razširjenih delih nasipov vzdolž bazena zgradijo peščene stene iz menjajočih se slojev peska in melja s skoraj navpično brežino na vodni strani.

(21) Pri ureditvi brežin bazena se zagotovijo:

- ozelenitev zgornjih delov utrjenih brežin z avtohtonim rastjem (na vodni strani nasipov – zasaditev grmovnic in plezalk na območju kamnitih oblog, setev trave in semena drevnine – vse kot začetni ukrepi, ki bodo omogočili nadaljnji razvoj ozelenjevanja brežin),
- zasaditev drevnine na brežinah in ob vznožju nasipov vzdolž bazena na zračni strani nasipov, ob poteh in drenažnih kanalih, ureditev neporavnanih kamnitih oblog,

Zasaditve oblikira tudi 39.člen (krajinskoarhitekturne ureditve): (3) Vzdolž brežin bazena in pritokov Save ter gramoznic oziroma nadomestnih habitatov in na drugih površinah, določenih s tem državnim prostorskim načrtom, se zasadijo drevesa in grmovnice. Zasaditve morajo čim bolj povzemati vzorce in vrstno sestavo obstoječe obvodne zarasti, med drugimi se zasadijo vrba iva, rumeni dren, divja češnja, ostrolistni javor, ozkolistna lipa, navadna vrba in vrba žalujka. Na teh površinah se z upoštevanjem krajinskega vzorca območja zasadijo drevesa in grmovnice v gručah in v obliki mejic. Zasaditve se izvajajo takoj po končanih zemeljskih delih kot prvi ukrep, s katerim bo zagotovljena nadaljnja razrast z naravno sukcesijo. (6) Brežine Save se na odsekih, na katerih niso potrebne utrditve, ohranijo v obstoječem stanju, na odsekih, na katerih so predvidene obloge in lokalno zavarovanje, pa se urejajo sonaravno, s pretežno vegetacijskimi zaščitami. Brežine pritokov se razen izjem, pri katerih je zaradi neposredne bližine pozidave in cest v naseljih potrebna klasična ureditev, urejajo sonaravno, z zasaditvijo večjih sadik dreves. (8) Na desnem bregu akumulacijskega bazena na območju približno 700 m gorvodno od pregrade se vznožje zračne strani brežin visokovodno-energetskih nasipov obsadi s hitro rastočim visokoraslim drevjem, sama brežina pa le z nižjim rastjem. Na levem bregu, proti gradu Brežice, se izvede položnejša brežina, v katero se umesti tudi prehod za vodne organizme, ob katerem se prav tako zasadi drevnina, da je umestitev načrtovanih ureditev na vplivnem območju gradu Brežice čim manj moteča.

Glede na kompleksnost izgradnje HE Brežice in vseh pripadajočih in spremljajočih objektov, glede na že izvedene degradacije prostora in glede na še pričakovane motnje za varstvo ekološko pomembnega območja in ohranjanje habitatov zavarovanih vrst ter zagotavljanje povezljivosti le-teh v obravnavnem postopku predlagamo naslednje naravovarstvene usmeritve:

Za D2:

- Transformatorska postaja in priključni vodi se izvedejo po zahodni strani območja.
- Dela naj se prilagodijo aktivnemu in razmnoževalnemu delu obdobja ključnih živalskih vrst (dvoživke, močvirska sklednica, čebelar), izvajajo naj se v obdobju od 15.11. do 15.2.
- V vrhnji sloj zemljine naj se posega s previdnostjo. V kolikor se pri delih v zemlji odkrije jajca, se nemudoma obvesti Zavod RS za varstvo narave.
- V sodelovanju strokovnjaka naj se pred izgradnjo zagotovi nadomestitev izgubljenih naravovarstveno pomembnih struktur: mlako in gnezdilno steno za čebelarja. Menimo, da je za ureditev predmetnih struktur najbolj primerno zemljišče s parc.št. 6479/2 k.o. Krška, kjer naj se ohranjanja zametke domorodne grmovno-drevesne zarasti.
- Območje naj se zasadi z lokalno značilnimi domorodnimi grmovno-drevesnimi vrstami.

Za D1:

- Transformatorska postaja in priključni vodi se izvedejo po južni strani območja.
- Dela naj se prilagodijo aktivnemu in razmnoževalnemu delu obdobja ključnih živalskih vrst (dvoživke, močvirska sklednica, čebelar), izvajajo naj se v obdobju od 15.11. do 15.2.
- V vrhnji sloj zemljine naj se posega s previdnostjo. V kolikor se pri delih v zemlji odkrije jajca, se nemudoma obvesti Zavod RS za varstvo narave.
- Območje naj se zasadi z lokalno značilnimi domorodnimi grmovno-drevesnimi vrstami.

- FE na nasipu B2 in B3 naj se ne izvede zaradi: neposredne bližine nadomestnega habitata in plitvin kot struktur za biodiverzitetu, zaradi koncentracije ptic, zaradi prehodnosti in povezljivosti območja ter zaradi zahtev Uredbe o DPN po zasaditvi območja nasipov (kar izhaja tudi iz Načrta krajinske arhitekture) oz. možnosti vzpostavitve suhih travšč. Tako izhodišče smo izpostavili tudi na sestanku s HESS dne 11.11.2019.

Po vključitvi pogojev v projektno dokumentacijo nam končno verzijo dokumentacije pred izdajo gradbenega dovoljenja pošljite v končno mnenje, da skladno s 43. členom Gradbenega zakona preverimo skladnost predložene dokumentacije s podanimi pogoji.

Glede na izkušnje pri umeščanju FE v prostor na območju HE Brežice na primeru D2 in D3 menimo, da bi bilo potrebno predhodno umestiti pobudo v prostor s prostorskim planom (OPPN). Prav tako predmetni poseg skladno s Prilogo 1 Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. [51/14](#), [57/15](#), [26/17](#), [105/20](#) in [44/22](#) – ZVO-2) dosega prag za izvedbo predhodnega postopka (Samostojne naprave za izkoriščanje sončne energije z zmogljivostjo vsaj 250 KW ali na površini 0,5 ha). Iz Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. [199/21](#) in [105/22](#) – ZZNŠPP) izhaja, da se za gradnjo objekta z vplivi na okolje, za katerega je predpisana pridobitev gradbenega dovoljenja, postopek izdaje gradbenega dovoljenja in postopek presoje vplivov na okolje iz zakona, ki ureja varstvo okolja, združita (postopek izdaje integralnega gradbenega dovoljenja).

Barbara Kink, univ. dipl. biol.
naravovarstvena svetnica
vodja OE Novo mesto

Poslano:

- naslovniku
- arhivu